

ASIA   Poliisin menettely asiakirjapyyntöä koskevassa asiassa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 3.12.2015 saapuneessa kirjoituksessaan arvostellut poliisilaitoksen menettelyä poliisille tekemänsä asiakirjapyyntöä käsittelyssä. Kantelijan mukaan hän ei ollut saanut pyytämiään ja yksilöimiään asiakirjoja, eikä myöskään kielteistä päätöstä niiden antamisesta. Asiakirjapyyntöön olisi kantelijan mielestä pitänyt lain mukaan vastata välittömästi, mutta viimeistään kahden viikon kuluessa.

SELVITYS

Poliisilaitoksesta on hankittu rikosylikomisarion selvitys ja poliisipäällikön lausunto. Poliisihallitus on lisäksi antanut asiasta lausuntonsa. Jäljennös mainituista asiakirjoista oheistetaan kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

Säännöksistä

Tiedon antamisesta viranomaisen asiakirjasta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) (jäljempänä *julkisuuslaki*). Lain 9 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Lain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan asiakirjan antamisesta päättäminen on käsiteltävä viivytyksettä. Tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Asiakirjapyyntöön vastattaessa on julkisuuslain mukaisten menettelysääntöjen ohella otettava huomioon perustuslain 21 §, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Myös hallintolain 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Hyvää hallintoa säätelee tarkemmin muun ohella hallintolain 7 §:n palveluperiaate, jonka mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Arviointi

Kantelija kertoo kantelussaan, ettei poliisilaitos vastannut hänen 19.11.2015 tekemäänsä asiakirjapyyntöön. Kantelija oli pyytänyt saada rikosasian (jossa hän oli ollut asianomistajana) kuulustelukertomuksen ja esitutkintapöytäkirjan, mikäli asiakirjat olivat hänelle maksuttomia. Asiakirjapyyntönsä kantelija oli nimennyt rikosasian rikoksesta epäillyn, muttei ollut esittänyt muita rikosasiaan viittaavia yksilöintitietoja.

Asiakirjapyyntönsä johdosta rikosylikomisario oli lähettänyt kantelijalle samana päivänä viestin pyytäen kantelijaa täsmentämään alkuperäistä pyyntöään, koska kantelijan antamilla tiedoilla ei ollut löytynyt haluttua informaatiota. Täydentävinä asiakirjoina rikosylikomisario oli pyytänyt toimittamaan esimerkiksi rikosilmoitusnumeron, ajankohdan tai muita yksilöintitietoja. Kantelija oli edelleen samana päivänä vastannut täsmennyspyyntöön, että ”ks. liite ja 3.8.2011 tekemäni rikosilmoitus”.

Rikosylikomisario toteaa selvityksessään, ettei hän ollut kantelijan täsmennyspyyntöön antaman vastauksenkaan jälkeen löytänyt järjestelmästä pyydettyä tietoa. Rikosylikomisarion mukaan asiaa selvitellessä oli tullut esiin muita kiireellisempiä asioita ja kysymyksessä olevan asian hoitaminen oli häneltä unohtunut. Rikosylikomisarion mukaan asiaa nyt uudelleen selvitellessä kävi ilmi, että kysymyksessä oleva asia oli niin vanha, että se oli jo arkistoitu ja kantelijan pyytämät asiakirjat löytyivät päätearkistosta. Rikosylikomisarion mukaan poliisilaitos toimitti tämän jälkeen maksutta kantelijalle tämän pyytämät asiakirjat helmikuussa 2016, eli yli kaksi kuukautta asiakirjapyyntönsä tekemisestä. Rikosylikomisario pahoitteli asian viivästymistä, mutta totesi kuitenkin, että kantelijalle oli toimitettu samaan asiaan liittyvää aineistoa jo tammikuussa 2012.

Selvää on, että poliisilaitos ei käsitellyt kantelijan asiakirjapyyntöä hyvän hallinnon ja julkisuuslain edellyttämällä tavalla, kun vastaamiseen kului yli kaksi kuukautta. Rikosylikomisario oli sinänsä asianmukaisesti lähettänyt kantelijalle täsmennyspyyntönsä, johon kantelija oli vastannut. Tämän jälkeen asiakirjapyyntö oli kuitenkin jäänyt hoitamatta rikosylikomisarion ilmoittaman unohduksen vuoksi ja käsittelyä oli jatkettu poliisilaitoksella vasta, kun olin kantelun johdosta tammikuussa 2016 toimittanut poliisiviranomaisille selvitys- ja lausuntopyyntönsä.

Poliisilaitos on tuonut selvityksessään lisäksi esille, että kantelija oli pyytänyt saada yksilöimänsä asiakirjat nimenomaisesti vain, mikäli saisi ne maksutta. Koska kantelija oli jo vuonna 2012 saanut pyytämänsä asiakirjat, niitä ei selvityksen mukaan olisi nyt uuden pyyntönsä osalta sinänsä voitu antaa hänelle maksutta. Poliisin olisi kuitenkin tullut viipymättä selvittää, olivatko kantelijan pyytämät asiakirjat tälle maksuttomia. Vaikka kantelija tapauksessa halusikin asiakirjat vain niiden ollessa hänelle maksuttomia, tästä maksuttomuuden edellytysten täyttymättömyydestä olisi myös tullut kantelijalle viipymättä ilmoittaa.

Toimenpiteet

Kiinnitän poliisilaitoksen rikosylikomisarion huomiota asiakirjapyyntöä käsittelemisestä edellä lausumaani.

Jäljennös päätöksestä lähetetään tiedoksi poliisilaitoksen poliisipäällikölle sekä Poliisihallitukselle.

Apulaisoikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Esittelijäneuvos

Markus Löfman